

PERSPEKTIVE

Złota rocznica ASEAN

sierpień 29, 2017

Na początku sierpnia minęła 50. rocznica utworzenia Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN). To regionalne stowarzyszenie powstało w 1967 r.; pierwszymi państwami członkowskimi były Tajlandia, Indonezja, Malezja, Filipiny i Singapur, a później dołączyły Brunei, Wietnam, Laotańska Republika Ludowo-Demokratyczna, Mjanma i Kambodża.

W 1967 r. region był polem licznych konfliktów, a stowarzyszenie miało pomóc w zapewnieniu pokoju, stabilizacji i dobrej koniunktury. Ogólny cel stowarzyszenia ASEAN zdefiniowano następująco: „Przyspieszenie wzrostu gospodarczego, postępu społecznego i rozwoju kulturalnego w regionie poprzez wspólne działanie w duchu równości i współpracy w celu umacniania fundamentów dobrze prosperującej i pokojowej społeczności”.[\[1\]](#)

Fundamentalne zasady stowarzyszenia są następujące:[\[2\]](#)

- wzajemne poszanowanie niepodległości, suwerenności, równości, integralności terytorialnej i tożsamości narodowej wszystkich narodów,
- prawo każdego państwa członkowskiego do kierowania własnymi sprawami państwowymi bez zewnętrznych wpływów, działalności wywrotowej i przymusu,
- powstrzymanie się od ingerowania w sprawy wewnętrzne innych państw członkowskich,
- rozstrzyganie sporów i różnic w sposób pokojowy,
- powstrzymanie się od stosowania gróźb lub przemocy oraz
- skuteczna współpraca pomiędzy państwami członkowskimi.

Ten duch pokojowej współpracy nazywany jest „Drogą ASEAN”, której od 50 lat towarzyszy imponujący wzrost. Stowarzyszenie ASEAN w obecnym kształcie reprezentuje siódmy pod względem wielkości rynek z trzecią pod względem wielkości siłą roboczą (za Chinami i Indiami), który, według prognoz, ma stać się czwartym pod względem wielkości blokiem ekonomicznym do 2030 r.[\[3\]](#)

Od czasu założenia stowarzyszenia znacząco wzrosło natężenie regionalnych podróży i wzajemnej współpracy nawet pomiędzy krajami, które w przeszłości były do siebie wrogo nastawione. Podczas mojej niedawnej podróży do [Mjanmy](#) spotkałem się z przedstawicielami zarządu tajskiego przedsiębiorstwa wykonującego odwierty na podmorskich złożach ropy i gazu w tym kraju. Podczas spotkania dowiedziałem się, że władze Mjanmy są bardzo przychylnie, a spółka spodziewa się dobrych rezultatów działalności na tamtejszym rynku.

Niezależnie od wszelkich wyzwań, wystawiłbym stowarzyszeniu ASEAN piątkę za starania i stopniowe wprowadzanie różnych form współpracy. Państwa członkowskie stowarzyszenia skutecznie współpracują na rzecz rozwoju handlu, inwestycji i turystyki w regionie. Kolejnym krokiem będzie, według mnie, dążenie do wspólnej waluty i wspólnego systemu bankowego.

Wzrost produktu krajowego brutto (PKB) w państwach członkowskich także jest wysoki; prognozy wzrostu dla niektórych krajów należących do ASEAN na 2017 r. są wyższe niż prognozowany wzrost gospodarczy w Chinach.

[\[4\]](#)

Różnorodna grupa

Stowarzyszenie ASEAN to blok mniejszych krajów, które połączyły się, by ich wspólny głos był lepiej słyszalny na świecie, jednak te kraje znacząco się od siebie różnią. W czasie tworzenia ASEAN w państwach członkowskich panowały w dużej mierze podobne systemy polityczne, jednak dziś można tam znaleźć wpływy rozmaitych ideologii — od komunizmu, poprzez demokrację aż po monarchię.

Poziom bogactwa i rozwoju poszczególnych krajów także jest zróżnicowany; PKB per capita w Singapurze czy Brunei stawia je na innym poziomie zamożności niż pozostałe państwa członkowskie ASEAN. Niektórzy obserwatorzy argumentują wręcz, że Singapur należy uznać za rynek rozwinięty, a nie wschodzący.

W rankingu globalnej konkurencyjności opublikowanym w raporcie Światowego Forum Ekonomicznego na lata 2016-2017 Singapur plasuje się najwyżej spośród wszystkich państw członkowskich ASEAN, a wręcz zajmuje drugie miejsce w rankingu ogólnosiwiatowym.^[5] Malezja znajduje się na 25. miejscu, a pozostałe państwa członkowskie ASEAN są jeszcze dalej.

W ciągu ostatnich pięćdziesięciu lat państwa członkowskie ASEAN zanotowały ogromny postęp gospodarczy, wyprzedzając dużą część innych światowych rynków pod względem tempa wzrostu, częściowo w związku z efektem niskiej bazy. W niektórych przypadkach postępy były naprawdę imponujące. Przykładowo, od 1960 r. PKB per capita w Singapurze wzrósł z 428 USD do 52.961 USD, natomiast PKB per capita w Malezji poszedł w górę z 235 USD do 9507 USD.

Dla nas, jako inwestorów, różnorodność regionu jest szczególnie ekscytująca ze względu na potencjalne możliwości w niemal każdym obszarze — od górnictwa, poprzez dobra konsumpcyjne po technologie. Po wyeliminowaniu barier handlowych i inwestycyjnych grupa ASEAN stanie się potężnym rynkiem.

Połączone rynki konsumenckie

Przyspieszający wzrost gospodarczy przekłada się także na generalnie większą zamożność obywateli, a od czasu utworzenia stowarzyszenia ASEAN pojawiło się nowe pokolenie konsumentów. Kraje te mają młode populacje w najbardziej produktywnym wieku, co, według nas, dobrze wróży dla ich przyszłości.

Konsumenci coraz częściej poruszają się w Internecie, nawet na najmłodszych i najmniejszych rynkach. Przykładowo liczba użytkowników Internetu w Mjanmie wzrosła od 2014 r. z ok. 2 milionów do ponad 39 milionów.^[6] Według raportów publikowanych przez trzy największe spółki telekomunikacyjne eksplozja popularności smartfonów doprowadziła do wskaźnika penetracji rynku przewyższającego 80%, czyli wyższego niż w Stanach Zjednoczonych!

Mjanma to przykład skoku technologicznego, jaki obserwujemy na wielu rynkach wschodzących — użytkownicy od razu zaczynają używać telefonów komórkowych, całkowicie pomijając etap telefonów stacjonarnych.

Wyzwania i możliwości

Największe ogólne ryzyko dla rynków z tego regionu związane jest z prawdopodobieństwem wydarzenia o charakterze „czarnego łabędzia”, czyli wstrząsu rynkowego, którego nie da się przewidzieć. Bardzo ważnym w Azji rynkiem są oczywiście Chiny — ewentualne spowolnienie na tym rynku i wykołajenie procesu reform strukturalnych może mieć krótkoterminowe implikacje dla nastrojów inwestorów w stosunku do państw członkowskich ASEAN. W jeszcze szerszym ujęciu sytuacja na świecie wciąż nie jest zrównoważona — wiele krajów ma wysokie zadłużenie.

Niektórzy uważają, że „Droga ASEAN” pod wieloma względami nie jest doskonała, a posiedzenia i debaty przeważają nad rzeczywistym działaniem. Region nie wypracował jak dotąd integracji ekonomicznej i wspólnych wpływów podobnych do tych, jakie ma Unia Europejska (UE). Stowarzyszenie ASEAN jest niewątpliwie daleko od integracji, jaką osiągnęła UE.

Niektórzy krytycy uważają, że gospodarki ASEAN są po prostu zbyt zróżnicowane pod względem kulturowym, ekonomicznym i politycznym, by stworzyć silniejszą i zjednoczoną potęgę. Uważamy, że kolejnym krokiem stowarzyszenia ASEAN będą dążenia do wspólnej waluty i wspólnego systemu bankowego, ale musimy pamiętać, że koncepcja zjednoczonej Europy jest znacznie starsza. Kontrolę nad dużą częścią Europy przejął już Ludwik IV. Członkowie europejskich rodów królewskich zawierali małżeństwa między sobą, tworząc podstawy do większej współpracy w przyszłości. Azja nie ma podobnej historii (poza rządami kolonialnymi, które w pewien sposób zintegrowały region).

Japońskie plany związane ze Strefą Wspólnego Dobrobytu Wielkiej Azji Wschodniej były pewnym krokiem w kierunku integracji, ale zbrojna agresja Japonii wywoływała opór, a nie współpracę. Niekorzystne doświadczenia historyczne nie oznaczają, że region ASEAN nie może wypracować większej integracji; państwa członkowskie podjęły cały szereg działań, które prowadzą je we właściwym kierunku. Jednym z wyzwań jest chiński sprzeciw wobec umacniania się stowarzyszenia ASEAN.

Trend w tym kierunku jest jednak wyraźny. Siłą napędową globalnego wzrostu gospodarczego przez wiele lat były rynki wschodzące, a nie rynki rozwinięte, a Azja Południowo-Wschodnia także ma swój udział w tym rozwoju.

Uważam, że stowarzyszenie ASEAN może nadal notować postępy wraz z dalszym wzrostem tamtejszych gospodarek i czekamy na możliwość odblokowania tamtejszego potencjału inwestycyjnego. Pomiedzy państwami członkowskimi jest wiele obszarów współpracy, zatem nie mamy wątpliwości, że Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej będzie się nadal rozwijać w dłuższej perspektywie.

Komentarze, opinie i analizy Marka Mobiusa są przedstawione wyłącznie w celach informacyjnych i nie stanowią indywidualnych porad inwestycyjnych ani zachęty do zainwestowania w jakiekolwiek papiery wartościowe czy stosowania jakiejkolwiek strategii inwestycyjnej. Biorąc pod uwagę zmienność warunków rynkowych i ekonomicznych, wszelkie komentarze, opinie i analizy są w pełni aktualne wyłącznie w dniu ich publikacji i mogą ulec zmianie bez odrębnego powiadomienia. Informacje zawarte w niniejszym materiale nie stanowią kompletnej analizy wszystkich istotnych faktów dotyczących jakiegokolwiek kraju, regionu, rynku, branży, inwestycji czy strategii inwestycyjnej.

Informacja natury prawnej

Wszelkie inwestycje wiążą się z ryzykiem, włącznie z ryzykiem utraty zainwestowanego kapitału. Inwestowanie w instrumenty zagraniczne wiąże się ze szczególnym ryzykiem, m.in. dotyczącym wahań kursów wymiany, niestabilności gospodarczej czy zmian na arenie politycznej. Inwestycje na rynkach wschodzących, do których należą także nowe rynki wschodzące, obarczone są większym ryzykiem wynikającym z powyższych czynników, oprócz typowych dla nich ryzyk związanych z względnie niewielkimi rozmiarami, mniejszą płynnością i brakiem odpowiednich ram prawnych, politycznych, biznesowych i społecznych dla rynków papierów wartościowych. Ponieważ wspomniane ramy prawne, polityczne, biznesowe i społeczne są zwykle jeszcze słabiej rozwinięte na nowych rynkach wschodzących, a występują także rozmaite inne czynniki, takie jak podwyższony potencjał skrajnych wahań kursów, braku płynności, barier ograniczających transakcje oraz mechanizmów kontroli giełd, ryzyka związane z rynkami wschodzącymi są nasilone w przypadku nowych rynków wschodzących. Ceny akcji podlegają wahanom (często nagłym i gwałtownym) wywoływanym przez czynniki dotyczące poszczególnych spółek, branż czy sektorów lub ogólne warunki panujące na rynkach.

[1] Źródło: Strona internetowa Sieci Uniwersyteckiej ASEAN.

[2] Ibid.

[3] Źródło: ASEAN.org

[4] Źródło: MFW, baza danych „World Economic Outlook”, kwiecień 2017 r. Prognozy przewidują wzrost PKB w Chinach w 2017 r. na poziomie 6,7%. Realizacja jakichkolwiek szacunków, prognoz i założeń nie jest w żaden sposób gwarantowana.

[5] Źródło: Światowe Forum Ekonomiczne, Raport na temat globalnej konkurencyjności, 2016-2017.

[\[6\]](#) Źródło: *Myanmar Times*, „Ministry Puts Mobile Penetration at 90 Percent” („Ministerstwo na drodze do 90-procentowej penetracji rynku”), lipiec 2016 r.
